

Barbaros Hayrettin Paşa'nın 470. Ölüm Yıldönümü

Giriş

Her ulusun gurur ve övünç kaynağı olan kişiler vardır. Bunlardan çoğunluğu yaşadıkları döneme damgalarını vuran, etkileri sınırlı kişilerdir. Bazıları ise gerek yaptıkları işler, gerekse fikir ve uzak görüşlülükleri ile evrensel ve uluslararası etkileri olan kişilerdir. Onların çoğu, bir yandan buldukları ülkenin ve insanlık tarihinin akışını değiştirmiş, bir yandan da dünya mirasının temellerine büyük katkı sağlamışlardır. Atatürk bunlardan en başta gelenidir. Diğer bir değerimiz ise Türk denizciliği denince ilk akla gelen Barbaros lakaplı Hızır Hayreddin Paşa'dır. Büyük denizciyi 470 yıl önce 1546 yılında kaybetmiştik.

Hayreddin Paşa Osmanlı Hizmetinde

Osmanlı siyasetine damgasını vuran zeki ve uzak görüşlü sadrazamı Pargalı İbrahim Paşa¹ denizin mutlak efendisi olması için sultanın donanmasına gözü pek bir reis gerektiğini anlamıştı. Bu reisi, kuzey Afrikalı korsanların dışında bulamamıştı² 1533 yılında Hızır Hayreddin (Barbaros) Reis, Kanuni'nin yazılı bir emrini aldı. Aynı yıl Ağustos ayı başında, Cezayir Filosu ve Levent gemileriyle İstanbul'a yelken şişirdi. Çanakkale'ye yaklaşınca, Cezayir Filosunu Cezayir'e, Levent Gemilerini korsanlığa göndererek, kendi malı olan 18 gemi ile Boğaz'dan içeri girdi. Marmara Denizi'ne girmeden önce Gelibolu'ya uğranarak, iki gün boyunca kadırgaların bakımı yapıldı. Daha sonra düzenli bir sıra halinde, sancakları ve bayrakları asılı dört yelkenli; korna sesleri eşliğinde Sarayburnu'na yönelip, tıpkı uçarak gelen arılar gibi, toplarla donanmış Haliç'e demir attı.³

Barbaros İstanbul'da

Barbaros'un İstanbul'da karşılanması şahane oldu. Yalnız Akdeniz'i değil, Avrupa ve Afrika'yı titretmiş bu efsanevi şöhretin sahibini yakından görmek, onu sevgi ile kucaklamak için İstanbul halkı, sabahın erken saatlerinde sokaklara dökülmüş, denizin üzerine taşmıştı. Top sesleri ve gönülden kopan alkış tufanı, "Yaşa!" haykırırları arasında karaya ayak basan Barbaros, kendisine tahsis edilen At Meydanı'ndaki Derya Kaptanı Ahmet Bey'in sarayına gitti. Yalnız kendi gücü ile korsanlıktan krallığa yükselen ve sonunda saltanatını, istiklalini feda ederek Cezayir'i Osmanlı Devletine bağışlayan bu yaman adamı Kanuni de çok merak ediyordu. O nedenle, protokol kurallarının gerektirdiği belirli zamanı beklemeye dayanamayarak hemen ertesi günü Barbaros'u kabul etti. Barbaros'un saraya gidişi de pek şahaneydi. İstanbul halkı gene sokaklara taşmış, göz kamaştıran ve hayret uyandıran muhteşem kafiyeyle seyrediyor, alkışlıyordu.

Barbaros, Kanuni'nin Huzurunda

Kanuni, gözler kamaştıran bir ihtişam içinde tahtına gömülmüştü. Elbisesinin etekleri öpülmek üzere kasten ve itina ile yere serilmiş; vezirleri, paşaları, saray adamları tahtın etrafına sıralanmışlardı. Barbaros,

¹ İbrahim Paşa, birkaç lisan bilen, tarih, coğrafya, harp tarihi konularıyla meşgul olan değerli bir devlet adamıydı.

² Jurien Graviere, Doria ve Barbaros, Profil Yayıncılık 2006 s.194

³ Graviere s.193

etrafında 18 reisi olduğu halde tam bir vakar içinde ilerledi, Kanuni'nin eteğini atlayarak elini öptü ve teklifsizce karşısına oturdu. Etraftakilerin haset ve şaşkınlıklarına karşı, Kanuni, Barbaros'un samimiyetinden hoşlanmıştı. Ona iltifat etti, İspanya'ya, Doria'ya ait sualler sordu. Osmanlı İmparatorluğu'nun Akdeniz'de takip etmesi gereken siyaset hakkında görüşünü öğrenmek istedi. Barbaros, bu soruları padişahı hayran bırakacak bir şekilde cevaplandırdı.⁴ Barbaros'un asıl adı Hızır Hayreddin idi. Avrupalılar ağabeyi Oruç Reis'e kızıla çalan sakalı yüzünden Barbarossa adını vermişlerdi, Oruç Reis'in şehit olmasının ardından küçük kardeşi Hızır için kullanılan bu isim, Türkçeye Barbaros olarak geçti. Tüm Akdeniz'de Müslümanlar için Hayreddin (Dinin koruyucusu) olarak, Hıristiyan düşmanları için Barbaros (Kızıl sakal)⁵ olarak ünlene Hızır, önemli bir adamdı. Yedi dil bilen Hayreddin Paşa, cahil bir korsan değildi. Kardeşi Oruç kadar cesur ve dayanıklıydı; aynı zamanda mükemmel bir yönetici, olağanüstü bir stratejist ve kendi döneminin herhangi bir yöneticisi kadar yetenekli bir devlet adamıydı.⁶

Gerçek Bir Denizci Bulduk!

İbrahim Paşa ilk bakışta, 55 yaşında olmasına rağmen bu atik ve yaşlı adamda, bunca zamandır peygamberden dilediği adamı bulmuştu. Gerçek bir denizci bulduk! Onu hiç tereddüt etmeden filonun generali (Kaptan Paşa ve divan üyesi paşa) ilan edin diye yazmıştır padişaha. Halep'te yapılan divan toplantısında Barbaros Hayreddin Paşa'ya Beylerbeyliği unvanı tevcih olundu. İstanbul'a döndüğünde Hızır Hayreddin Paşa, Süleyman'ın elinden bir imparatorluk alameti olan yatağan (kılıç) ve yeni generalin Osmanlı egemenliğinde olan tüm limanlarda ve bütün adalarda sahip olacağı mutlak gücün bir sembolü olan adalet asasını almıştı.⁷ Bütün kış, İstanbul Tersanesinde ve bizzat Barbaros'un gözetimi altında gemi inşasına harcandı. Donanma denize çıkacağı zaman, 84 gemi hazır bulunuyordu. Hayreddin'in gemilerinden 18'i kadirga idi. Bunlardan beşi de arzuları ile devlet hizmetine girmiş korsanlara aitti.⁸ Barbaros'un, Cezayir'den birlikte getirdiği yardımcıları ve danışmanları, İstanbul tersanelerini baştan sona yeniden düzenlediler. Gemi tasarımı, personel, eğitim, yönetim bakımından Türk filosunun kalitesini iyileştirdiler ve gelecek yıllarda Bab-ı Âli'ye yararlı bir model kurdular. Bu dönemde, İstanbul'da Fransa'nın kâtibi olan Jean Chesneau, efendisi I. François'ya gönderdiği raporunda, Barbaros görevi almadan önce Türkler bazı korsanlar hariç, gemicilik sanatı hakkında hiçbir şey bilmiyorlardı. Bir filoya tayfa bulmak istediklerinde Yunanistan ve Anadolu dağlarına gidip çobanları getirir, onları kadirgalarda küreklerin başına oturtur ve öbür gemilerin güvertelerinde çalıştırırlardı. Bu çok yetersizdi; çünkü ne kürek çekmeyi ne de gemici olmayı biliyorlardı, hatta denizde ayakta bile duramıyorlardı. Fakat Barbaros, derhal bütün sistemi değiştirdi diyordu. Amiral Juriyen de La Graviere daha sonra şu yorumu yapıyordu, Sistemi öyle değiştirdi ki, birkaç yıl içerisinde yenilmez unvanını kazandılar.⁹ Barbaros 1534'te Kaptan Paşa olduktan sonra aklını Macaristan ve İran'a takmış Osmanlı dünyasına, yepyeni bir yayılma menzili getirdi. Kadirgaları siyah ve alçaktı böylece denizde, uzaktan görünmeden bekliyorlar, gece olunca sahile sürpriz saldırılar yapıyorlardı. Fransızlar ve Osmanlılar

⁴ Tefrik İnci Donanma Dergisi sayı 409 1954 s.20-21

⁵ Bir rivayete göre, Hızır Reis, kızıl sakallı değildir. Ağabeyi, Oruç Reis'in intikamını almaya kadar sakalına kına yakmayı kararlaştırmıştır.

⁶ Bradford s. 314

⁷ Graviere s.195-196

⁸ Joseph von Hammer, Osmanlı Tarihi s.338 İkinci cilt. Milliyet Matbaası 1966

⁹ Earl Bradford Akdeniz İş Bankası Yayınları s.315

arasında Habsburg'lara karşı ittifak, karada hep belirsiz kalmış olsa da, Barbaros sayesinde denizde gerçekleşti. Kanuni devrinde, Barbaros Hayreddin Paşa'nın Kaptan-ı Derya olması ve Cezayir'in Osmanlı devletine bağlanması, Osmanlılara çok büyük olanaklar sağlamıştır.

Barbaros'un Osmanlı Yönetimindeki Etkisi

Kanuni'nin deniz siyasetinin planlanması ve yürütülmesinde Sadrazam İbrahim Paşa'nın etkisi yadsınamaz. Barbaros'un Osmanlı emrine alınması, divan üyesi yapılması ve fikirlerine itibar edilmesi onun ileri görüşlülüğü ve devlet adamlığının bir sonucudur. Kanuni'nin bu siyasetteki esas rolü ise son sözü söyleme hakkı olan bir padişah olarak, İbrahim Paşa ve Barbaros'a olan güvenidir. Bu yıllarda Osmanlı Devleti, Barbaros'un komuta ettiği Türk Donanmasını, en az Türk ordusu kadar önemli bir vurucu kuvvet olarak telakkiye başlamış ve siyasetini buna göre ayarlamıştı. 1800 yıllık bir geleneği olan ve dünyada birinci silahlı kuvvet sayılan Türk Ordusu yanında, donanmaya da aynı gözle bakılmaya başlanması, Osmanlı Devletinin tarihinde bir dönüm noktası sayılabilir. Ancak Pargalı İbrahim Paşa'nın 1536'da öldürülmesinden sonra Barbaros divanda yalnız kalmıştır. Protokolde vezirlerden sonra gelmesine rağmen, Barbaros, devletin en nüfuzlu şahsiyeti olmuştu ve bu nüfuzunu ölünceye kadar korudu. Kanuni'yi, deniz gücünün kara gücünden daha az önemli olmadığı hususunda ikna etti. Kanuni de, donanmanın devamlı bir gelişme içinde bulunması için Derya Kaptanından hiç bir şeyi esirgemedi. Barbaros öldükten sonra da bu deniz siyasetine bir süre daha devam etti. Buna rağmen, Türk tarihinin en büyük denizcisinin, hiç bir zaman vezir (Büyük Amiral) rütbesini alamadığı, o zaman derya kaptanlarına vezir rütbesi verilmemesi dolayısıyla bir gerçektir. Barbaros, hayatının sonuna kadar beylerbeyi (Oramiral) rütbesini taşımıştır. Kabul edilen, Osmanlı deniz siyasetinin temeli, Türk Donanması, dünyanın geri kalan donanmalarının toplamından daha güçlü olması ve daima aynı seviyede tutulması idi. Belki gemi sayısı bakımından değil, fakat teknelerin mükemmelliği, personelin eğitim ve disiplini, deniz topçusunun menzil üstünlüğü bakımından bu husus, 16. Asır boyunca gerçeğin ta kendisi oldu. Bu asırda Osmanlı filoları, blok halinde kocaman ordular taşıyacak güçteydiler. Bilindiği üzere, dünya tarihinde Osmanlı'dan sonra ancak iki devlet İngiltere ve ABD, aynı deniz siyasetini gerçekleştirmeye muvaffak olmuşlardır. 19. Asırda İngiliz Donanması, dünyadaki bütün donanmaların toplam gücünden üstün seviyede tutulduğu gibi, İkinci Dünya Harbi'nden sonraki yıllarda da aynı hususu ABD gerçekleştirmeye muvaffak olmuştur.

En Büyük Deniz Zaferimiz Preveze

27 Eylül 1538'de kazanılan bu zafer, strateji, taktik ve tekniğin eğitilmiş ve inançlı denizci personel sayesinde sadece Türk tarihinde değil, aynı zamanda dünya tarihinde de bir dönüm noktasıdır. Barbaros'un stratejisi, açık deniz savaşlarında bir çığır açtı. Preveze Savaşı'ndan tam 50 yıl sonra 1588'deki İngiltere-İspanya Deniz Savaşı'nda Sir Francis Drake ve 1805 yılında, yani Preveze'den 250 yıl sonra, Trafalgar'da Amiral Nelson aynı stratejiyi kullandılar.

Preveze, tüm Akdeniz'i Osmanlı hâkimiyetine açmıştı. Venediklilerin Preveze'den yanlarına kar kalan tek şey, yüzer kale olarak adlandırılan büyük kalyonlarının gösterdiği performanstı. Onları, değerini göstermek ve gereğinde kullanmak üzere bir tedbir unsuru olarak sakladılar. Türkleri kuzey Afrika'nın büyük bir bölümünün efendisi yapmış Barbaros, bu zaferle Orta ve Batı Akdeniz'de de egemenliğini kurmuş ve şimdi

de, bir Avrupa donanmasını yenilgiye uğratarak, Süleyman'ın Yunanistan ve Levant'taki (doğu Akdeniz) konumunu güvenceye almıştı. Osmanlı İmparatorluğu'nun doruk yıllarının 1538 ile 1566'da Süleyman'ın ölümü arasında geçen yıllar olduğu söylenebilir, bu itibarın büyük bir bölümü Barbaros Hayreddin Paşa'ya verilmelidir.

Barbaros Fransa'da

16. yüzyılda orduların ağırlıkları ile birlikte bir yerden bir yere en çabuk taşınma vasıtası gemilerdi. Bu nedenle binlerce mil uzunluğundaki Akdeniz'deki ittifakların ve yardımların çoğu deniz üzerinden sağlanmaktaydı. II. Bayezid 1492'de Endülüs'ten yükselen yardım çılgılığına Kemal Reis komutasında bir filo göndermenin dışında bir şey yapamamıştı. Güçlü bir deniz gücü aynı zamanda Osmanlı'nın en önemli stratejik kozuydu. Preveze sonrası 1541'de Avrupa'da bozulan güç dengeleri Fransa Kralı'nı, Hristiyanlığın baş düşmanı olarak kabul edilen Osmanlı Devleti'nden yardım istemek zorunda bırakmıştı. Fransa'ya yardım etmek üzere, Barbaros kumandasındaki Türk Donanması'nın 15 Mart 1543'de Fransa sularına hareket etti. Türk Donanması, 154 parça gemiden oluşuyor ve forsalar dışında 30 bin asker taşıyordu.

Barbaros'a Muhteşem Karşılama

Osmanlı Donanması, 20 Temmuz 1543'de Lyon Körfezi'ne geldiğinde Fransa, Hayrettin Paşa'ya muhteşem bir karşılama töreni hazırlamıştı. Osmanlı Donanması, şehir halkını top ateşle selamladı. Türk gemileri yardımlarına geldiği için sevince gark olan Fransızlar, Osmanlı Kaptan-ı Deryasını görülmemiş törenlerle karşıladılar. Bütün Avrupa ise Fransızların Türklere olan beraberliğine son derece kızmıştı. Fransuva'nın ilk isteği Nice Şehri'nin geri alınması idi. Şehir, Şarlken'in kuvvetlerinin elindeydi ve zaten Barbaros, Fransa Kralı I. Fransuva tarafından Nice'i kurtarması için davet edilmişti. Nice şehri bombardıman edildi ve ele geçirildi. Ancak kesin sonuç için harekâta baharda devam edilecekti. Ayrıca caydırıcı bir güç olarak Osmanlı Donanmasının kışı Fransa'da geçirmesi gerekiyordu. Barbaros Fransa ile ek bir anlaşma yaparak ihtiyaçlarının karşılanması ve leventlerin maaşlarının verilmesi şartıyla kışı Fransa'da geçirmeye karar verdi. Toulon Limanı, kışlamak için en uygun yeri.

Nisan 1544'te Osmanlı Donanması en azından Güney Fransa'nın işgaline engel olmayı başarmış olarak geri dönüyordu. O zamanın teknik olanakları dâhilinde ve bu kadar büyük bir askeri gücün lojistiği de düşünüldüğünde, Osmanlı Devleti'nin o dönemde gerçekten bir dünya devleti olduğu daha iyi anlaşılır. Bunu elbette ki, Barbaros'a borçluyuz. Kemal Reis'ten 56 yıl sonra Osmanlı merkez donanması ilk defa batı Akdeniz'e gelmiş ve bu Müslüman güç Hristiyanlığın kalbi Fransa'da sekiz ay kalmıştı. Osmanlı Donanması, caydırıcılık görevini de en iyi şekilde yapmış ve Fransa'yı Şarlken'in olası bir saldırısından korumuştur. Avrupa'nın doğusu ile batısını denizden birleştiren Osmanlı - Fransa ittifakı Osmanlı tarihçilerine göre Hristiyan birliğinin bölünmesi olarak nitelendirilirken jeostratejik gerçek, kıta Avrupa'sında yeni bir güçler dengesi yaratmasıydı.¹⁰ Türk Donanması'nın kışladığı aylar süresince Toulon şehri, büyük bir donanmayı beslemek mecburiyetinde kalmıştır. Bazı kaynaklara göre ise, son zamanlarda Fransa Kralı ile Barbaros arasında meydana gelen anlaşmazlıklar nedeniyle fidye ödenerek, Barbaros'un Toulon'dan ayrılması sağlanabilmiştir. Gerçekçi perspektiften bakıldığında Osmanlı donanma varlığının ve 30 bin kişilik bir

¹⁰ Ana Maria Carabias Torres, *Türkler ve Deniz*, Kitap Yayınevi 2007 s. 259

ordunun Fransa'nın güneyini sekiz ay süre ile işgal ettiği söylenebilir. Çünkü Fransa'nın Osmanlı Donanması üzerinde hiçbir tasarrufu ve söz hakkı yoktu. Aksine, ekonomiden maliyeye, idareden adalete tamamen Osmanlıya ait bir olan bir sistem, Fransa topraklarında yerleştirilmiştir. Bu uygulama o döneme göre ilk defa iki ordunun fiili olarak bir araya geldiği ilk siyasi ve askeri ittifakı oluşturmaktadır. Bu yönüyle konunun Fransız kaynaklarından da incelenmesi uygun olacaktır. Türkler, müttefiklerine karşı iyi davranmışlar ve Toulon'dan bir dost olarak ayrılmışlardır.¹¹ Bu anı içi Fransa'da yapılan bir tablonun altında yer alan şiirin kitalarından birinde şöyle yazmaktadır:

Ne hoş geliyor pupa yelken

Sıra sıra Türkler ile bu donanma

Barbaros ve ordusu hep birden koşuyor bize yardıma¹²

Barbaros'un Vefatı

İstanbul'da Beşiktaş'a yolu düşenler vapur iskelesinin hemen yakınında bir türbe görürler. Bu türbe 4 Temmuz 1546'da vefat eden Türk tarihinin en büyük denizcisi Barbaros Hayrettin Paşa'ya aittir. **Öldüğüm zaman beni denizin sesini duyacağım bir yere gömünüz!**" dediği için Beşiktaş'ta ki bu yere defnedilmiştir.¹³ Hayrettin Paşa yaşamında bir hayli sene bilfiil deniz ticareti, 7 sene kadar şanlı bir korsanlık, 16 sene Cezayir'de hükümdarlık ve 13 sene de Osmanlı İmparatorluğunun en parlak devrinde o devre layık şekilde Kaptanı Deryalık yapmıştır.

Mezar Değil Denizciler Türbesi

Arkasında bıraktığı reisleri ve leventleri onu hiç bir zaman unutmadılar. Hayrettin Paşa'nın türbesi Osmanlı Donanmasının her sefere çıkışından önce ziyaret edildiği kutsal bir mekâna dönüştü. Donanmayı Hümayun, her sefere çıkışında, bütün toplarını kurusıkı ateşleyerek Beşiktaş'ta onun türbesi önünden gemi gemi, filo filo geçerek Marmara ve Akdeniz'e açıldı. Daha önce leventler, bölükler halinde gelip türbeyi ziyaret eder ve Fatıha okurlardı.¹⁴ Osmanlı Devleti'nin kaptan paşaları da, hilatlerini Barbaros'un Beşiktaş'taki türbesinde giyerlerdi, bu törende dua edilir ve fakir fukaraya yemek verilir.

Vasiyetnamesi

Bu saygın denizcinin vasiyetnamesi de en az yaşamı kadar ilgi çekicidir. Hayrettin Paşa, bütün malı, mülkü ve parasının eğitime harcanmasını vasiyet etmiştir. Hayrettin Paşa'nın yalnız İstanbul içinde ve muhtelif yerlerde 15 adet irili ufaklı akarı vardı ki; bunların hepsini yalnız Beşiktaş meydanındaki 12 yatılı öğrencisi bulunacak medresesine gelir temin etmek üzere vakfetmiştir. Bu arada, Hayrettin Paşa'nın kendi baba ocağı olan Midilli Kalesi içinde yaptırdığı medreseyi, hamamı ve çeşmeyi de unutmamak gerekir. Midilli Adası'na yapılacak ziyarette Türk izlerinin en çok bulunduğu yer olan heybetli Midilli Kalesinin mutlaka gezilmesi

¹¹ Bu konu, Fransız kaynaklarından araştırılması gereken bugünkü Türk-Fransız ve Avrupa ilişkilerine katkıda bulunabilecek çok önemli bir olaydır.

¹² H. Şehsuvaroğlu, Deniz Tarihimize Ait Makaleler Dz. K.K.1965 s. 14

¹³ www.tarihintanıkları.com

¹⁴ İnebahtı yenilgisi öncesi donanma sefere çıkarken ilk defa Barbaros'un türbesi ziyaret edilmemişti.

gereklidir. Hayrettin Paşa'nın Cezayir'de de bir hayli akarı olduğu, onları da yine Cezayir'de yaptırmış olduğu cami ve çeşmelere gelir temin etmek üzere vakfettiği bilinmektedir. Hızır Reis'in Cezayir'de yaptırdığı caminin 1520 tarihli kitabesinde: Allah yolunda cihat edenlerin sultanı Hz. Hayreddin ki Türk soyundan ünlü emir Yakup'un oğludur yazmaktadır.¹⁵ Yukarıda sayılanlardan başka, medresede yatılı bulunacak olan 12 öğrenci ile diğer gündüzlü öğrencilerin faydalanmaları için 20 cilt kitap da vakfetmiştir. Bundan başka gerek medrese ve müstemilatı ve gerekse sair akarları eskidikçe, elde mevcut akar kiralarnın fazlası ile bunların onarılmasını. Ve yine artacak olan paranın yarısı ile yeniden akarlar yaptırılmasını, diğer yarısının tekrar yarısı ile görevlerinde başarı gösterenlerin gündeliklerine zam yapılmasını ve geri kalanla da medresede okuyan öğrencilere diğer günlerde de yemek verilmesini vasiyet etmiştir. Türbesi yerinde duruyor ama vasiyetinin yapılabilecek kısımları neden yapılmıyor?

Türbe Vasiyeti

Bugün Beşiktaş vapur iskelesi yanındaki türbesi etraftaki yüksek binalardan ve karmaşadan yeterince fark edilememektedir. Barbaros'un defnedildiği türbeyi ölümünden önce yaptırdığı vasiyetinden anlaşılmaktadır. Bugün aynı meydana türbesinin yakınında Hayrettin Paşa'nın çok güzel bir anıtı bulunmaktadır. Bu anıt, Barbaros Hayreddin Paşa'nın anısına 1943'te ünlü heykeltçiler Ali Hadi Bara ile Zühtü Müridoğlu tarafından yapılmıştır. Heykelin arkasında

Yahya Kemal Beyatlı'nın şu dizeleri yazılıdır:

**Deniz ufkunda bu top sesleri nereden geliyor?
Barbaros, belki donanmayla seferden geliyor!
Adalar'dan mı? Tunus'tan mı, Cezayir'den mi?
Hür ufuklarda donanmış iki yüz pare gemi
Yeni doğmuş aya baktıkları yerden geliyor;
O mübarek gemiler hangi seherden geliyor?**

Barbaros'un bu yılki ölüm yıl dönümü 4 Temmuz 2016 Ramazan Bayramının arifesine denk geliyor. Büyük denizciyi minnet ve şükran ile anıyoruz.

Dr. Nejat Tarakçı, Deniz Tarihçisi ve Jeopolitikçi
ntarakci@gmail.com

¹⁵ Orhan Koloğlu, Türk Korsanları, Tarihçi Kitapevi 2012 s. 43